

Toelichting SPUK IZA begroting 2026

Inleiding

Voor gemeenten was er tot en met 2026 jaarlijks maximaal € 141 miljoen beschikbaar voor concrete plannen om de IZA-doelen te verwezenlijken. Deze middelen worden per regio beschikbaar gesteld in de vorm van een Specifieke Uitkering (SPUK), die is gepubliceerd onder de naam “Regeling specifieke uitkering voor IZA-doelen 2023-2026”. Voor de Gooi en Vechtstreek ging het binnen SPUK IZA om € **1.75 miljoen per jaar**.

Het kabinet heeft in 2025 een algemene korting van 10% doorgevoerd op alle SPUK regelingen, maar via het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) komt er tegelijk een eenmalige aanvulling op de SPUK IZA middelen. Het AZWA is nog niet door gemeenten vastgesteld, maar uitgaande van vaststelling AZWA heeft de Gooi en Vechtstreek in 2026 beschikking over om en nabij € **1.88 miljoen**. De gemeente Hilversum is centrumgemeente en beheert de SPUK IZA middelen namens de andere regiogemeenten. De begroting wordt jaarlijks door het Regionale PFHO Gezondheid en Ondersteuning vastgesteld. Middels dit voorstel wordt het besluit voorgelegd om de SPUK IZA begroting 2026 vast te stellen.

Inzet SPUK IZA middelen voorgaande jaren

SPUK IZA is sinds 2023 beschikbaar. De inzet van SPUK IZA middelen is door de jaren heen veranderd:

Regiobeeld en Regioplan

De afgelopen jaren is SPUK IZA met name ingezet om het Regiobeeld en Regioplan te financieren, extra inzet van gemeenten voortvloeiend uit het IZA te financieren en het regionaal opzetten van diverse GALA Ketenaanpakken, zoals Valpreventie en Welzijn op Recept.

Lokale IZA-activiteiten

Verder werd SPUK IZA steeds vaker gezocht als manier om incidentele activiteiten op het gebied van zorg en welzijn te financieren in verschillende gemeenten, bijvoorbeeld om de wijkinfrastructuur te versterken, een mantelzorgaanpak te versterken of onderzoek te doen naar een specifieke aanpak (zoals kleinschalige vormen van mobiliteit).

Regionale IZA-activiteiten

Ook is SPUK IZA ingezet om regionale activiteiten te financieren die een bijdrage leveren aan het Regioplan en de IZA-opgave. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het organiseren van Inwonergesprekken in het kader van Positieve Gezondheid, diverse bijeenkomsten, coördinatiekosten voor gemeenten en de sociale basis en het financieren van een jeugdarts op het MBO.

Voorfinanciering Transformatieplan

Ook is SPUK IZA in 2025 aangewend als voorfinanciering voor diverse Transformatieplannen, zoals het Transformatieplan Mentale Gezondheid¹ en het Transformatieplan Positieve Gezondheid. Tot slot ontstond in diverse coalities steeds vaker de behoefte voor een flexibel budget, waarmee (relatief kleine) activiteiten bekostigd konden worden, waar een Transformatieplan geen oplossing voor was.

Beoogde inzet SPUK IZA middelen 2026

Met de komst van het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA), de verwachting dat er een aantal Transformatieplannen worden goedgekeurd, en de behoefte in verschillende IZA-coalities om flexibel budget in te zetten, is het voorstel om voor 2026 focus aan te brengen in de wijze waarop SPUK IZA regionaal wordt ingezet. De focus van SPUK IZA zal in 2026 liggen op het versterken van de regionale samenwerking, vooruitlopen op ontwikkelingen in relatie tot het AZWA, en het mogelijk maken van regionale (kleinschalige) initiatieven uit de diverse IZA-coalities waarvoor Transformatiemiddelen of ZonMW-subsidies geen oplossing bieden. Daarnaast zal er component van SPUK IZA nodig blijven voor de regionale Ketenaanpakken, inzet van sociaal domein expertise in de diverse coalities en voor de rol van regiocoördinator IZA / AZWA. Tot slot wordt een deel in reserve gehouden als “onvoorzien”.

Voorgestelde onderdelen van de begroting SPUK IZA 2026

1. Basisfunctionaliteiten/Ketenaanpakken

Coördinatie en uitvoering ketenaanpakken

Het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord wordt naar verwachting dit najaar definitief, afhankelijk van de uitkomsten van de VNG ledenraadpleging. Indien dit akkoord gesloten wordt, moeten gemeenten vanaf 2026 “Basisfunctionaliteiten” gaan inrichten. Hiervoor zijn in 2026 nog SPUK IZA middelen beschikbaar, en vanaf 2027 wordt hiervoor een nieuwe vorm van financiering gevonden binnen het

¹ Ten tijde van het schrijven van deze memo (september 2025) was het Transformatieplan Mentale Gezondheid nog niet goedgekeurd. Het is de verwachting dat dit plan wel goedgekeurd gaat worden, en dat de voorfinanciering kan worden terugverdiend.

AZWA. De Basisfunctionaliteiten die in 2026 moeten worden ingericht zijn grotendeels een continuering van een aantal regionale (keten)aanpakken waar we in het Gooi al verregaande stappen in hadden gezet. Het gaat concreet om:

- Laagdrempelige steunpunten EPA [via Transformatiemiddelen]
- Sociaal Verwijzen [via Transformatiemiddelen]
- Valpreventie [via SPUK IZA]
- Ketenaanpak overgewicht en obesitas 18+ [via SPUK IZA]
- Kansrijke Start: Integrale Gezinspoli en Nu Niet Zwanger [via SPUK IZA]

Voor de laagdrempelige steunpunten en Sociaal Verwijzen is financiering vanuit Transformatiemiddelen beschikbaar. Voor de andere basisfunctionaliteiten moet SPUK IZA worden aangewend. De GGD is de voorgaande jaren projectleider op de ketenaanpakken geweest – die lijn zetten we in 2026 voort. De Basisfunctionaliteiten gaan de ketenaanpakken voor een deel vervangen, en de GGD krijgt in het AZWA een expliciete rol in de coördinatie van de basisfunctionaliteiten. Voor de inrichting van de regionale ketenaanpakken en de coördinatiekosten van de GGD (inclusief monitoring) wordt in 2026 **€ 381.149** beschikbaar gesteld.

Aanvulling Regioplan Basisfunctionaliteiten

In het AZWA staat daarnaast de opdracht aan de centrumgemeente om samen met de andere gemeenten een aanvulling te schrijven op het Regioplan. Hierin moet worden uitgewerkt hoe de basisfunctionaliteiten in de regio ingericht gaan worden. De kosten die gekoppeld zijn aan dit project zoals projectleiderskosten, vergoedingen voor ambtelijke inzet en randzaken als zaalhuur zullen ook uit SPUK IZA gefinancierd worden. Hiervoor wordt een bedrag van **€ 150.000** gereserveerd.

2. Ontwikkelingen IZA coalities

De Gezond Gooi coalities hebben de afgelopen anderhalf jaar gewerkt aan diverse Transformatieplannen. Een aantal Transformatieplannen is te laat ingediend om in aanmerking te kunnen komen voor financiering uit Transformatiemiddelen. Ook is er in de diverse coalities behoefte om kleinere projecten gefinancierd te krijgen, waar Transformatiemiddelen niet de meest passende oplossing voor zijn. Voor die plannen is het wenselijk om een alternatieve bron van financiering te hebben. SPUK IZA is hier geschikt voor, zolang het gaat om initiatieven en plannen die voor het sociaal domein wenselijk of zelfs noodzakelijk zijn. Het is nog niet precies te voorspellen voor welke coalities welk bedrag noodzakelijk is, dus er wordt voorgesteld een ruim budget te reserveren onder de noemer “IZA-coalities”.

Op dit moment (september 2025) wordt gedacht aan de volgende initiatieven en bedragen:

- Waardig Ouder Worden: Heroverwegingen Wmo en aanpak Reablement – **€ 225.000**
- Wijkgericht Werken: Plan van Aanpak informele netwerken Versterken – **€ 269.600**
- Digitalisering: Onvoorzien, alternatief voor Transformatiemiddelen - **€ 80.000**
- Gezond Leven en Preventie:

- Cofinanciering Transformatieplan Positieve Gezondheid (WOR) Welzijnscoaches € **35.821**
- Cofinanciering Jeugd in de Wijk – € **50.000**²
- Mentale Gezondheid: Onvoorzien, aanvullend op Transformatiemiddelen - € **80.000**.

3. Coördinatiekosten

De taak van Regiocoördinatie IZA is belegd bij de centrumgemeente. Naast het (helpen) schrijven van het AZWA-plan Basisfunctionaliteiten liggen er taken op het gebied van coördinatie en verbinding tussen de gemeenten en de IZA-coalities, moet er inhoudelijk worden afgestemd met de beleidsadviseurs en moeten de directeuren en portefeuillehouders Sociaal Domein periodiek worden geïnformeerd over de nieuwste landelijke en regionale IZA-ontwikkelingen. Hiervoor wordt binnen SPUK IZA 2026 dekking opgenomen.

Daarnaast is coördinatie nodig in de verbinding tussen de sociale basis-organisaties en de IZA-ontwikkelingen. Deze taak wordt belegd bij Versa Welzijn. Hierdoor is de sociale basis goed vertegenwoordigd in de diverse coalities en biedt het sociaal domein een stevig tegenwicht aan het zorgdomein. Ook voor de coördinatie Sociale Basis is in 2026 SPUK IZA budget gereserveerd.

- Regiocoördinatie IZA/AZWA centrumgemeente Hilversum € **170.000**
- Coördinatie Sociale Basis en Welzijn, Versa € **80.000**

4. Sociaal Domein Overig

Leefstijlloket

In 2024 heeft het Leefstijlloket in Wijdmeren SPUK IZA financiering aangevraagd. Bij die aanvraag werd gesteld dat SPUK IZA financiering slechts voor 1,5 jaar nodig was (2024 en 2025) en dat het Leefstijlloket vanaf 2026 zichzelf zou kunnen financieren. Inmiddels is gebleken dat dit niet lukt. De gemeente Wijdmeren vraagt voor 2026 50% cofinanciering aan (€ **50.000**).

Toelichting gemeente Wijdmeren:

Stichting Gezond Wijdmeren heeft in de periode 2024-2025 een uitkering vanuit het Integraal Zorgakkoord ontvangen voor het opstarten van drie leefstijlloketten in Wijdmeren. De eerste resultaten zijn positief. Dankzij de IZA-financiering opende Gezond Wijdmeren loketten in Kortenhoef, Loosdrecht en Nederhorst den Berg. Deze loketten bereiken momenteel inwoners met een hoog risico op een leefstijlgerelateerde aandoening zoals diabetes type 2. De deelnemers van een leefstijltraject worden gedurende een jaar begeleid door een leefstijlcoach. Gezond Wijdmeren verzamelt daarbij data over de achtergrond en gezondheid van de deelnemende inwoners. Hiermee wordt het naar verwachting mogelijk om de effectiviteit van de leefstijlloketten te meten.

² Kosten plan: € 100.000. Zilveren Kruis co-financiert ook € 50.000.

De leefstijlketen in Wijdemeeren vervullen een sleutelrol in de beweging van zorg naar gezondheid. De gemeente Wijdemeeren is voornemens de leefstijlketen in 2026 te blijven ondersteunen. De gemeente vraagt om 50% cofinanciering vanuit de SPUK IZA 2026 (€ 50.000).

Jeugdarts MBO

Verleden jaar werd de jeugdarts op het MBO vergoed uit SPUK IZA. Ook in 2026 is daar **€ 17.000** voor gereserveerd.

PHP 2026

In september 2025 heeft het portefeuillehoudersoverleg besloten **€ 30.000** beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het Preventie- en Handavingsplan, als overbrugging tot middelen die vanaf 2027 via het AZWA worden verwacht.

Regionale ontwikkeling Toekomstbestendige Wmo-ondersteuning

In de regio Gooi- en Vechtstreek werken de gemeenten samen aan toekomstbestendige Wmo-ondersteuning. Dit doen zij via lokale impactanalyses voor dagbesteding en individuele begeleiding binnen gezamenlijk vastgestelde kaders van het regioplan Gezond Gooi. Elke gemeente voert een eigen impactanalyse uit binnen deze kaders. Zo ontstaat ruimte voor lokaal maatwerk en voorliggende oplossingen zo nabij als mogelijk is voor de inwoner, terwijl de regionale samenhang behouden blijft. De regiocoördinator vervult hierin een sleutelrol: hij/zij stimuleert samenwerking, borgt de uniforme werkwijze en bevordert kennisdeling via intervisie, formats en gezamenlijke afstemming. Zo wordt de domeinoverstijgende samenwerking versterkt.

De aanpak is zowel datagedreven als participatief. Gemeenten verzamelen en analyseren lokale data, gaan in gesprek met aanbieders en betrekken van relevante stakeholders zoals inwonervertegenwoordiging — geheel in lijn met het IZA-principe van samen beslissen en transparantie. Een gefaseerde planning geeft gemeenten de ruimte om hun (voorliggende) ondersteuning opnieuw vorm te geven, passend bij aflopende regionale contracten, demografische ontwikkelingen en veranderende zorgvragen.

Totale kosten (exclusief uren gemeenten) is **€ 93.121** bestaande uit:

- Regiocoördinatie 416 uur x € 110 per uur: € 55.369
- Projectondersteuning 416 uur x € 75 per uur: 37.752

Naast bovenstaande uren zetten de gemeenten 416 eigen uren in voor dit project.

5. Reserve en onvoorzien

Herstelvoorziening

In het Transformatieplan Mentale Gezondheid is voor 2026 budget voorzien voor het inrichten van twee Herstelvoorzieningen. Op moment van schrijven (oktober 2025) is het Transformatieplan Mentale Gezondheid nog niet goedgekeurd. Omdat de regio behoefte heeft aan een Herstelvoorziening worden de kosten van één van de twee beoogde voorzieningen voor 2026 voorlopig binnen SPUK IZA gereserveerd. Dit gaat om een bedrag van **€ 500.000**. Deze reservering komt vrij op het moment dat het Transformatieplan Mentale Gezondheid wordt goedgekeurd, en dit vrijgekomen bedrag zal worden toegevoegd aan de post “onvoorzien”.

Het restant van het budget wordt achter de hand gehouden als “onvoorzien”. Nieuwe claims voor SPUK IZA worden via de werkafspraken SPUK IZA 2025 afgehandeld.

Werkafspraken

Tot slot worden de werkafspraken 2025 ook voor 2026 van toepassing verklaard:

1. Het Portefeuillehoudersoverleg Gezondheid en Ondersteuning van de Regio Gooi en Vechtstreek stelt jaarlijks de begroting vast, in navolging van de volmacht.
2. Grote tussentijdse wijzigingen van de begroting (> € 75.000) worden voorgelegd aan het Portefeuillehoudersoverleg Gezondheid en Ondersteuning van de Regio Gooi en Vechtstreek;
3. De gemeente Hilversum zal, binnen de kaders van de vastgestelde begroting en volmacht, SPUK IZA beheren, aanvragen toetsen, uitgaven doen en verantwoording afleggen;
4. Aanvragen voor SPUK IZA verlopen altijd via één (of meerdere) van de regiogemeenten of de GGD/Regio. Hiervoor zijn de volgende mogelijkheden:
 - a. Een externe partij vraagt via één (of meerdere) van de regiogemeenten financiering aan bij de gemeente Hilversum;
 - b. Een regiogemeente vraagt op eigen initiatief financiering aan bij de gemeente Hilversum;
 - c. Een externe partij vraagt direct financiering aan bij de gemeente Hilversum;
 - d. Gemeente Hilversum doet zelf een beroep op SPUK IZA financiering.
5. Aanvragen worden getoetst op de volgende onderdelen:
 - a. Zijn er dubbelingen met andere financieringsvormen, zoals Transformatiemiddelen, Brede SPUK etc.?
 - b. Draagt de activiteit bij aan het behalen van de doelstellingen van het Regioplan?
 - c. Voldoet de aanvraag aan de randvoorwaarden uit het Regioplan?
 - d. Past de aanvraag inhoudelijk binnen één van de onderdelen van de begroting?
 - e. Is er voldoende budget?
 - f. Is de aanvraag evenredig ten opzichte van het totale budget en de andere aanvragen?
6. Indien een aanvraag leidt tot overschrijding van budgetten, onevenredig groot is, of op een andere grond complex is, zal de volgende opschaling worden gebruikt:
 - a. Gemeente Hilversum ambtelijk; dan
 - b. Directieoverleg; dan
 - c. Portefeuillehoudersoverleg.
7. Financiering verloopt via declaratie, middels een door de gemeente Hilversum vastgesteld declaratieformulier. BTW kan niet worden meegenomen in de declaratie.
8. Middelen worden voorlopig toegekend. Wanneer SiSa-verantwoording heeft geleid tot vaststelling van de budgetten over het voorgaande jaar, worden de toegekende SPUK IZA middelen definitief.